Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1211 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1903 — 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1903 „Ն. Տ."

10 ՓԱՐԱ

ՏՂԻ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهانتاغ غزته‌سی صاحب‌امتیازی د. جوق

باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՁԻ ՏՐՈՒՒԻՐ ԹԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՈՒՐԱԽ Է ԳՐԱԾՔԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻԻՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղր. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՏԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ ղր. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՏԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԱՄ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ
10 ԻՆ 20 ԻՆ ԵՒ 30 ԻՆ

ՏԱՆՈՒՏՈՒԻՄԻ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.
Մէկ անգամէ աւելի յանուագիտաց
համար՝ համաձայնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒԱՕՑՆԵՐԸ ՍՐՏԱԿԱՑՍԻՆ

ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՊԷՏՔ Է ԸԼԼԱՑ

Մեր մէջ առեւտրական կեանքի ապահովութիւն, չարունակութիւն եւ սերունդէ սերունդ զարգացում չըլլալն գլխաւոր պատճառներէն մէկն ալ, պաշտօնէութեան նկատմամբ բռնուած այն ւսանդական սխալ ուղղութիւնն է, որ հակառակ ժամանակին յառաջդիմութեան, բաղդատական բարձր կրթութեան եւ աւելի բարգաւաճ եւ զարգացած օտարականներու հետ անմիջական չփման, տակաւին տեսակ մը մոլութիւն կը մնայ։

Բանին բուն նշանակութեամբը, չատ քիչ բացառութեամբ, պաշտօնեան՝ տակաւին պաշտօնեայ մը չէ մեր մէջ, այլ կամակատար ծառայ մը, հրամայուող էակ մը միայն, որ կարելի եղած ածանութենէ աւելի արժէք մը չունի, եւ միշտ իրմէ աւելի պատահական ածանի մը զոհուելու ենթակայ է, թէեւ իրմէ կէս ածան եղողը իրեն քառորդին չափ միայն արժէք ունեցած կ'ըլլայ, որով կէս ածանը իրմէ երկու անգամ աւելի սուղ կ'ըլլայ։

Բայց ածանութեան հետ ուրիշ կարեւոր խնդիր մըն ալ կայ։ Աւելի ածան եղողը, աւելի կամակատար եւ աւելի կոյր հնազանդող մըն ալ կ'ըլլայ, եւ եթէ իրեն տրուած հրամանը սխալ եւ գործին վնասակար ալ ըլլայ, ոեւէ ազարկութեան համարձակութիւն չունենար ան. որովհետեւ վճարուած մըն է, եւ վճարուած մը պէտք է որ վճարողին կոյր ծառան ըլլայ միայն, սոսկ մարդամբոխնայ մը, առանց երբէք ոեւէ օգտակար խորհուրդ մը տալու կամ առարկութիւն մը ընելու յանգնութիւնը, համարձակութիւնը, կամ եթէ կուզէք, լրբութիւնը ունենալու։

Ասիկայ պաշտօնեայ մը չէ, է անբան էակէ մը սա տարբերութիւնն ունի միայն՝ որ կը խօսի եւ քիչ մը վարձք կ'ընդունի։

Բայց երբ գործին տէրը հիւանդ ըլլալով պաշտօնատունին չի կրնար երթալ, մինչեւ իր ապաքինումը գործն ալ անոր հետ մէկտեղ հիւանդ է, եւ իբր լոկ ծառայ մը գործածուող պաշտօնեային, այդ կարճ կամ երկար ժամանակամիջոցին ընծայած օգնութիւնը՝ վաճառատան դուռը առաւօտները բանալէն եւ երեկոները գոցելէն, եւ եկող գացողներուն, «բաթրօնը հիւանդ ըլլալով այսօր, կամ այսօր ալ չկրցաւ գալ, հետեւաբար գործ մը չենք կրնար ընել» ըսելէն անդին չի կրնար անցնիլ։

Իսկ եթէ գործատիրոջ հիւանդութիւնը ծանրանալով վերջապէս մեռնի, այնչափ ալ աշխատութեամբ կեանք առնող գործն ալ իրեն հետ կը մեռնի կ'երթայ, որովհետեւ գործին մէջ կենդանի մնացողները, գործին մնքենային անհոգուտ, անարժէք ծառաներ, եւ միայն չնչին գումար մը առանալով ապրելու կարօտ վարձկաններ էին։

Բայց պաշտօնեայ մը երբ իբր ճշմարիտ պաշտօնեայ մը ըմբռնուի, ու թէեւ վճարուած մը՝ այլ իսկ եւ իսկ գործին մէջ իբրեւ մշտնջենական ընկերակից մը համարուելով ըստ այնմ պատշաճ եղած վարմունքը ցուցուի անոր, բոլորովին կը փոխուի գործերուն վիճակը։

Այն նախապայմանեալ կարծիքը կայ միշտ որ ամանաւոր մէկը, ընկերակիցէ կամ բաժնեկիցէ չի կրնար համարուիլ գործին մէջ։

Ահա մեծ սխալ մը որ մեծագոյն սխալներու առաջնորդն է միշտ։

Գործատիրոջ եւ պաշտօնեային միջեւ եղող տարբերութիւնը միայն հոն է որ՝ մէկը դրամով եւ միւսը իր աշխատութեամբը գործին կապուած են, եւ որովհետեւ չկայ այնպիսի գործ մը որ առանց աշխատութեան միայն դրամով դառնայ, գործին բնական վիճակն ալ կը հաստատէ որ արդէն միութեան կապ մը կայ գրամի տիրոջ եւ աշխատութեան տիրոջ մէջտեղ. եւ որովհետեւ թէ մէկը եւ թէ միւսը միւնոյն գործէն կ'ապրին եւ յոյսերնին անոր վրայ է, ըսել է թէ արդէն բնականէն ընկերակից եւ բաժնեկից են անոնք, թէեւ մէկը գործին մեծը եւ միւսը ստորադասեալը, եւ մէկը վճարողը եւ միւսը վճարեալը ըլլայ։ Գործին տիրոջ համար ուշադրութիւն ընելիք կէտը միայն, իրրեւ տեսակ մը ընկեր առնուելիք պաշտօնեային ընտրութիւնն է. բան մը որ առաւելն մէկ ամսուան գործ է։ Եթէ նոքին պարկեշտութեանը եւ գործունէութեանը վրայ գոհացուցիչ համոզում մը չգոյացուցիք, զայն վար մի դնէք, որովհետեւ անիկայ ձեր գործին օգտակար չի կրնար ըլլալ։ Իսկ եթէ ձեր ուղածն է այն, իրեն հետ վարձքի մասին գնաւճ սակարկութիւններու մի ելլէք, քանի որ տարապայման կամ գործին պատշաճ կարողութենէ վեր բան մը չէ այն. եւ երբ անգամ մը գործերնուդ մէջ կը հաստատէք զայն, միշտ այնպիսի վարմունք մը ունեցէք իր հետ որ երբէք միաքէն չանցընէ թէ վարձական ծառայ մըն է, իր պաշտօնը մշտնջենական չըլլալով առժամանակեայ է, միշտ յոյսերդի մը զոհուելու ենթակայ կը գտնուի, եւ վերջապէս այն ամէն բաները որ կը մղեն զինքը ուրիշ աւելի հաստատուն գործ մը գտնելու։ Վերջապէս պաշտօնեայ մը՝ վարձկան ծառայ մը չըլլալուն համոզուելու եւ ճշմարիտ պաշտօնեայի մը պէս վարուելու համար, վստահ ըլլալու է որ ինք՝ ստանձնած նոր պաշտօնովը, ոչ թէ օտարի մը, այլ նոյն իսկ իր ներկան ու ապագան ամբողջովին իր մէջ պարունակող գործին աշխատաւորն է։ Ոչ թէ օտարին, այլ բուն իսկ իր գործը պիտի ըլլայ այն. եւ ան աւելն, օտարին վարձուած պաշտօնեան չէ այն, այլ իսկ եւ իսկ իր պաշտօնեան, տիրոջը չափը՝ իր չափը, եւ անոր վնասը՝ իր վնասն է։ Բաթրօնին գործը առաջ տանելով աշխատելովն է որ բուն իսկ իրեն գործն ալ առաջ տարած կ'ըլլայ. եւ երբ գործերը այն վիճակին կը հասնին որ անիկա այլ եւս, «բաթրօնը սա պէս կամ նա պէս կ'ՈՒԶԷ» չըսէ, այլ «Սա պէս կամ նա պէս կ'ՈՒԶԵՆՔ» ըսելու կը սկսի, այն ատեն պաշտօնեան ալ գործին մարդը եղած է։ Եւ երբ անգամ մը պաշտօնեան՝ գործին մարդը կ'ըլլայ, այլ եւս դրամագլուխը եւ աշխատութիւնը վերջնական կերպով իրարու միացած եւ այս կերպով գործը կատարելագործուած կ'ըլլայ, ու տէր կամ պաշտօնեայ բառերը լոկ բացատրութեան մը կարգը իջնելով, երկուքն ալ հաւասարապէս գործին ներկայացուցիչն են. ներկային տարբեր և ապագային ալ տարբեր, բայց բնութեամբ միեւնոյնն եղող ընկերակիցները և բաժնեկիցները, այսինքն մէկ խօսքով իրարու անբաժան միութիւնն են. այլ եւս տէրը հիւանդ եղած ատեն գործն ալ հիւանդ չըլլար. և եթէ օր մը մեռնի ալէրը, գործը մէկտեղ մեռնելով չոչնչանար և անոր ընտանիքը բաթեկեցիկ վիճակէ մը, մեկնէն ի մէկ խեղճութեան անդունդը գահավիժելու վտանգին ենթակայ չըլլար։

Գործի մը սերունդէ սերունդ չարունակուելուն և հետզհետէ աւելի զարգանալուն առաջին պայմանը այս է։ Մեր նախահայրերը ու հայրերը ամիկայ չդիտնալնուն համար էր որ, իրենց կենդանութեանը հետ նաեւ վերջացուցին այն հարստութիւնները, զորս այնչափ աշխատութեամբ առաջ բերած էին, և որ իրենց մահուանէն յետոյ ընտանիքին իրաւունքը պիտի ըլլար, եթէ մեռնողը արդէն կողոպտած չէր այդ իրաւունքը, իր անձնական չըռայլութեանց և իրեն ո՛վ ըլլալը ցուցընելու յիմարութիւնը համար։

Անունք երբ ուրիշի մը օգնութեան պէտքը տեսան, ապագայ ընկերակիցներ, նեցուկներ և պաշտպաններ հասցընելու համար պաշտօնեաներ չընտրեցին, այլ լոկ կամակատար ծառաներ՝ փոխանակ զանոնք հետզհետէ բարձրացնելու և անոնց հետ մէկտեղ իրենք ալ բարձրանալու, աւելի ւսւս ստորնանալով, կամ թէ 600 ղր.նոց արժանաւոր և օգտակար պաշտօնեայի մը տեղ 150ական ղր.ով չորս անարժէք և անօգուտ յիրաւի ծառայ կոչուելէ վեր արժանիք չունեցող անտարբեր էակներ վարձելով, որպէս զի մէկին տեղ չորս հատ 70 ունեցած ըլլան, և փոխանակ գործին ապագային ապահովութիւնը մտածելու, ուրիշներու աչքը չչացնող ցոյցերու տուին ինքզինքին, ունայնամտութիւնն գոհացնելու համար. և եթէ անոնց մէջ քիչ չատ արժանիքի տէր ոեւէ մը գտնուած ըլլալով (պատահմամբ և ոչ թէ ընտրութեամբ) ո և է առարկութիւն մը ընէր իր ծառայութեան փոխարէն արժանի կերպով չվարձատրուելուն համար, իր յանդգնութեան և լրբութեան պատիժը կը կրէր անմիջապէս վռնտուելով, որուն պիտի յաջորդէր անշուշտ ուրիշ անարժան էակ մը։

Ինդիրը օգուտը ոչակերտն վրայ չէր, այլ անափառութեան և յիմարական ցոյցերու կարող ըլլալուն վրայ։

Գոհացող պաշտօնեան քիչ չատ գոհ ընելու, գործին ապագային ապահովութեանը, և մարդ մը հատցուցած ըլլալու համար, անոր 150 ղր. ամսականին վրայ 150 ղր. մըն ալ աւելցնել բաւական կրնար ըլլալ. և ըստ պատահից այդ գումարին ալ հետզհետէ աւելնալը, ոչ թէ առատաձեռնութեան, այլ գործին ալ հետզհետէ աւելի զարգանալուն արդիւնքը պիտի ըլլար։ Բայց գործին հետզհետէ զարգանալէն և ապահով վիճակի մը վերածուելէն նախամտածար չէր, գծուծ խնայողութեան խաւտութեամբ զայն միշտ բոլորովին կործանման անդունդին եզերը պահելը։ Արժանաւոր բայց վերջապէս մէկ հատ մը եղող և մանաւանդ գանգատելու լրբութիւնն ունենալով ուրիշներու չար օրինակ եղող պաշտօնեային ամսականը կրկնապատկելէն չատ աւելի վեր խելացնութիւն մը չէր այն գումարով երկու ծառաներ ալ բռնելը, որով ծառաներու թիւը 4էն 5ի կը բարձրանար, և մեծ ադալի մը վայելուչ բանը այս էր միայն, թէեւ անդին որչափ 150ներ կ'ուզէք որ ունայն, կործանիչ, և չարօրինակ ցոյցերու համար զուր տեղը վատնուելու վրայ ըլլան։

Ահա այն անցեալ մեծ աղաներուն զուարճները այս կերպով պզտիկ ծառաներ եղած են հիմա։ Սքանչելի յառաջադիմութիւն մը չէ՞ ասիկայ։

Ո՞վ է խրատ առնողը սակայն։

ԼԻՈՆՔԷ

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴՈՐԾԵՐ

ՊՍԱԿԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հայ-բողոքական եկեղեցին՝ ամուսնութիւնը իբր եկեղեցական Խորհուրդ մը վաւերական չի ճանչնար. այլ մարմնաւոր բան մը նկատելով՝ «եկեղեցիին հետ մասնաւոր յարաբերութիւն մը չունի» կ'ըսէ։ Ասկէ կարելի չէ եղրակացնել անչուշտ թէ Հայ-բողոքական եկեղեցին անտարբեր վերաբերում մը ունի հանդէպ ամուսնութեան. ընդհակառակն իբրեւ աստուածային բացարձակ հրաման մը ամուր կառչած է անոր ու չատ ալ նախանձախնդիր է զայն վայելուչ կերպով կատարելուն։

Դրամագիտը, որ մեծ դեր կը խաղայ երբեմն հայկական հարցերու մէջ, Հայ-բողոքական երիտասարդին համար աչքառու հանգամանք մը չունի, քանզի իր սեւեռուն նպատակն է գեղեցիկ նկարագրով մը և աղուոր ձիրքերով օժտուած կին մը ունենալ։

Նմանապէս Հայ-բողոքական օրիորդին հեռապատկերն է բարի, աչալուրջ ու կորովի ամուսին մը ունենալ, որ կարող ըլլայ զինքը պրեզ, դնահատել և իր վրայ հակել։ Ամենամեծ հոգ կը տարուի համեմատական ամուսնութիւն մը կատարելու։ Երջանիկ ամուսնութեան է՛ն կարեւոր պայմանը իսաւտուն ընտրութիւնն է, ուստի զարմանալի չէ որ Հայ-բողոքական ընտանիքներու մէջ սէրն ու համերաշխութիւնը կը տիրէ ընդհանրապէս։

Հայ-բողոքական երիտասարդը այն ատեն միայն ամուսնութիւն կը կնքէ, երբ ի վիճակի է անոր բարոյական ու մտաւորական պահանջումներուն գոհացում տալու։ Նոյնը կ'ըսենք Հայ-բողոքական օրիորդին համար։ Նշանախաստութեան ատեն, երկուստեք Ս. Գիրքը մը, փառակազմ ու ոսկեզօծ Երգարան մը. ինչպէս նաեւ ոսկի մատանի կամ ուրիշ նուէրներ կը տրուին, բայց առաջին տեղը երկու Գիրքերը կը բռնեն, որոնց կողքին վրայ՝ ոսկի տառերով իրենց անունները գրուած են։ Պսակէն առաջ հարսնցուն ու փեսացուն ազատ են պարագաներով իրարու այցելութիւններ տալու, անչուշտ յարմար պարագային։

Պսակի արարողութիւնը հետեւեալ կերպով կը կատարուի։ Պսակը բացի կիրակիէն կարելի է լուր օրերու մէջ ալ կատարել։ Երբեմն մատուռին մէջ երբեմն ալ տուներու մէջ կը կատարուի։ Պսակի օրը որոշուելէ ետքը, երկու խօսեցեալները Ազգապահարան երթալով կ'արձանագրուին ու հրամանագիր կը սաանան։

Պսակի օրը, հակիրճ հրաւիրեալներու մէջ, երեցը ոտքի կ'ելլէ։ Հարսն ու փեսան քով քովի նստած են։ Երեցը զուարթ երգ մը կ'առաջարկէ, որ մեծ խանդավառութեամբ կ'երգուի. ետքը Ս. Գիրքէն ամուսնութեան վերաբերեալ մասնաւոր համարներու քաղուած մը կ'ընէ ու մեկին կերպով կը բացատրէ, ընդհանրապէս սա իմաստով խօսելով.—

Քարոզը

Սիրելիներ, այս վայրկեանիս ձեզ անխոտն սիրով կ'ողջունենք. մեր ըզգացած ուրախութիւնը դուք էք, իսկ ձեր ուրախութիւնը ձեր բարոյական յաղթութիւնն է, զոր պիտի տանիք կեանքի դժուարութիւններուն մէջ սէրը երգելով։ Երկինք այսօր գերազանցքէն կը ժպտի ձեզի, վասն զի մարմինն ամենէն կրակոտ նեռտյուն դէմ ձեր բարոյականը անվթար պահելով, անկեղծ սիրով մը իրարու սրտին տիրեցիք։ Ինչպէս ժպտուն վարդը իր սուր փուշերը ունի, ընտանեկան կեանքն ալ, որուն սեմին վրայ կը գտնուիք հիմա, իր սուր հանգամանքները ունի։ Որովհետեւ Աստուծոյ կամքին համաձայն իրարու կը միանաք, անշուշտ երկինքը ալ ձեզի պիտի միանայ, ձեզ օրհնելու և երջանիկ ու անգորր պահելու։ Բիւր դժուարութիւններով լեցուն այս աշխարհին, մանաւանդ բարոյական աշխարհին մէջ, միակ բարոյական զօրութիւն մը կայ որ անպարտելի է, ու այդ զօրութիւնը սէրն է, զի սէրը դիւցազնութիւն է։ Սիրել կը նշանակէ սիրուած հոգիի մը մէջ ապրիլ, ու ընտանեկան երջանկութիւնը սէրն է։ Սիրելիներ, դուք այսօր հանդիսաւոր կերպով այս վկաներուն առջեւ կը յայտարարէք թէ իրար սիրած էք, բարի, վասն զի առանց սիրոյ կեանքը մահ է. սիրե՛ք, բարձրագոյն իմաստով կեանքը ապրիլ է։ Երկինք ձեր արեւը ըլլայ։ Ամէն։

Հարսն ու փեսան ձեռք ձեռքի տուած

Երէցը փեսին անունը տալով, կ'ըսէ.—«Դուն որ այս օրիորդին ձեռքը բռնած ես հիմայ, զանիկայ քու օրինաւոր ամուսինդ ճանչնալով, Աստուծոյ ու այս վկաներուն առջեւ կը խոստանա՞ս անոր սիրելի, հաւատարիմ ու պարտաճանաչ ամուսին մը ըլլալ մինչեւ որ մահը քեզ անկէ բաժնէ»։

Փեսան մեծ Այոն կ'ըսէ։

Երէցը այս անգամ հարսին անունը տալով կ'ըսէ.— «Դուն, որ այս պարոնին ձեռքը բռնած ես հիմայ, զանիկայ քու օրինաւոր ամուսինդ ճանչնալով, Աստուծոյ այս վկաներուն առջեւ կը խոստանա՞ս անոր սիրելի, հաւատարիմ ու պարտաճանաչ ամուսին մը ըլլալ, մինչեւ որ մահը քեզ անկէ բաժնէ»։

Փեսան մեծ Այոն արձագանգ կուտայ հարսին կողմէ։

Ցետոյ Երէցը. «Ես ալ իմ նուիրական պաշտօնիս արտօնութիւնովը ձեզ այս ու կին կը հռչակեմ։ Ան որ Աստուած միաւորեց թող մարդ չդատէ»։

Աղօթքը

Ո՛վ Տէր, կը գոհանանք Քեզմէ որ մարդը ստեղծելով՝ զանիկայ փառքով ու պատուով պսակեցիր։ Ան քու ձեռակերտդ է, Դուն կը սիրես անիկայ, անոր սրտին փափաքները Դուն գեղեցիկ ծաղիկներու պէս անկեցիր, նաեւ զանիկայ երջանիկ ընելու համար Սուրբ օրէնքդ մըն ալ տուիր, որուն մէջ հոգիին ու մարմնին իրաւունքները ճշդուած ու ճանչցուած են։ Մանաւանդ կը գոհանանք Քեզմէ այս ամանաւորութեան կարգադրութեանը համար։ Մինչ այս ամուսինները իրարու ձեռք կը բռնեն, Դուն երկինքէն հաճութեամբ նայէ անոնց վրայ, ու անոնց երկու սիրտերէն մէկ սիրտ ձուլէ, որպէս զի անոնց ամուսնութիւնը սուրբ, սիրոյ ու ցնծութեան ամուսնութիւն մը ըլլայ։ Զանոնք ճոխացուր Քու պարգեւներովդ, անոնց մէջեն օրերուն մէջ լոյս ու ձախողութիւններուն մէջ ուրախութիւն եղիր։ Ամէն։

Երգ մը եւաքը օրհնութեան մաղթանքով կը վերջանայ հանդէսը ուրկէ եւաքը հրաւիրեալները կը պատուասիրուին, ուրիշներ իրենց նուէրները կուտան, եթէ ուզեն ազատ են զուարճալի երեկոյթ մըն ալ սարքելու։

ՀԵՐՄԷՍ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ (30

Ց. Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ժ.

Ընդունելութեան սենեակն՝ ուր առաջնորդուած էր Ցակոբոս աղան՝ պզտիկ էր։ Արդէն այժմու ընդունելութեան բոլոր սենեակները պզտիկ են, վասն զի քիչ ծախքով կը կահաւորուին։ Այս սենեակն ունէր պատշգամ մ'որ հազիւ կրնար տանիք ներկու մարդ, անկեան երկու բազմոցներ ուր երկերկու մարդ միայն կրնային նստիլ և վեց հատ աթոռ։ Բազմոցները բեռնաւորուած էին երբ ներս մտաւ Ցակոբոս աղան։ Տան տէրն հրաւիրեց Ցակոբոս աղան պատշգամը նստիլ և Ցակոբոս աղան ընդունեց հրաւէրն և գնաց բազմիլ պատշգամը։ Ցաւելունք ըսել թէ Ցակոբոս աղան անանկ մարդ մ'է որ ուր քաշես կերթայ, կեղծ մերժուելիութիւն, արուեստակեալ յարգանքներէն չախորժիր. մէկ խօսքով պզտ մարդ մ'է, այսինքն այն մարդերէն է զոր կը պաշտեմ ես։ Աւտր պատշգամ քանի մը խօսքեր փոխանակուելէն յետոյ հիւրերուն և տան տիկնոջ մէջտեղ, սենեակին դուռը բացուեցաւ։

—Հրամեցէք, աղա, ըսաւ տան տիկինն ոտք ելնելով և իրար անցնելով։

Աղան խոնարհութեամբ բարեւեց հիւրերն և դրանը մօտ դրուած այսինքն երրորդ և վերջին աթոռին վրայ նստաւ։

—Տէր ողորմեա, ինչ կընէք, աղա, սանկ վեր հրամեցէ՛ք, յարեց տան տիկինը։

—Չէ, չէ հոս հանգիստ եմ։

—Չըլլար, վեր հրամեցէ՛ք։

—Կը խնդրեմ, տիկին, ձեռս չունի, հոս աւելի հանգիստ եմ։

Բազմոցի հիւրերն և Ցակոբոս աղան իրենց քովէն առնել կուզեն աղան որ կը մերժէ։

—Իրաւ որ աս չեղաւ, չվայլեց... խաթերս համար, սա պատշգամը անցիր։

—Հրամեցէք, կըսէ Ցակոբոս աղան ոտք ելնելով։

Ձեմ ուզեր, նստեցէ՛ք։

Ցակոբոս աղան կը նստի։

—Բրածդ իրաւ որ չվայլեր, աղա, աթոռին վրայ անհանգիստ ես, սա պատշգամը հանգիստ է, տես ինչ աղէկ է։

Ցակոբոս աղան կը կանգնի նորէն։

—Ձեմ ուզեր։

—Ցակոբոս աղան գարձեալ կը նստի։

—Չէք ուզեր, բայց նստեցէք, ինչ աղուոր է, ծովն ալ կառնէ։

Ցակոբոս աղան նորէն ոտք կելնէ։

—Ինչո՞ւ կսպասէք տիկին։

Ցակոբոս աղան նորէն կը նստի։

—Ես պատշգամը նստիմ նէ՝ քնաւ չեմ նեղանար, նաեւ, չոգենաւեր կուգան կանցնին, ձկնորսները ձուկ կորոնան, չատ աղէկ է, ոտքդ պագնեմ քուղում աղա, քիչ մը նստէ։

Ցակոբոս աղան վերստին կը կանգնի։

—Կը խնդրեմ տիկին։

—Կաղաչեմ։

—Մի՛ թախանձէք։

—Խաթերս համար։

—Չարկ չկայ։

—Ոտքդ պագնեմ։

—Տէր ողորմեա։

—Արեւդ սիրեմ։

(Տակաւին Ցակոբոս աղան ոտքի վրայ է։)

—Չէ ըսինք ա։

—Չէ մի՛ ըսեր, տե՛ս ինչ աղուոր է։

—Դիտեմ։

—Շոգենաւները։

—Տեսած եմ։

—Դիմացի լեռները։

—Այո՛։

—Տուները, ծառերը։

—Այո, գիտեմ։

—Ձկնորսները... հայտէ աղա։

—Տիկին։

—Շատ աղէկ, վերջը կը նստիս։

Ցակոբոս աղան կը նստի։

Աղան եթէ հաւանէր պատշգամը նստիլ Ցակոբոս աղային քով՝ խնդիրը պիտի փակուէր և, հետեւաբար պիտի ղրկուէր այն հաճոյքէն զոր տան տիկնոջ թախանձանքները կը պատճառէին իրեն։ Աղային փափաքն էր բարձրանալ չարունակ ցորչափ պիտի մնար այն սենեակին մէջ և այս միջոցն յարմար դատած էր հանելու համար իւր նպատակին։

Մինչ կողմէն Ցակոբոս աղան կը վիրաւորուէր, որովհետեւ պատահանութիւն չէր զգար խոնարհիլ ուրիշ մը բարձրացնելու համար, և անուան մը չնորհաւորութեան առիթ այս եղանակաւ նուաստանալուն վրայ կը ցաւէր։ Այսու ամենայնիւ իւր ցաւն ծածկելու կը ջանար և կը համբերէր։

Մինչ հիւրերուն ևս հաճոյ չէր թըւեր տան տիկնոջ և աղային ընթացքն և կսպասէին որ առեւտուրներուն նուաստութեանը և օդոյն գեղեցկութեանը վրայ բացուած խօսքն վերջանայ ու ելնեն երթան։

—Վերջապէս սա պատշգամը քիչ մը չնստեցար, ըսաւ նորէն տիկինը։ Սանկ քիչ մը նստէ, տես չոգենաւ մը կուգայ։

Աղան չարժում մ'ըրաւ։

Ցակոբոս աղան ոտք ելաւ։

Աղան թիկնոցին եռւեւ գրպանէն թաշկինակը հանեց և քիթը սրբեց։

Այս էր չարժման պատճառը։

Ցակոբոս աղան նորէն նստեցաւ այս անգամ ալ աղային քիթը սրբելուն զոհուելով։

—Այս հարաւային հողմերն ալ չվերջացան որ հարբուխէ խալսէինք ըսաւ տան տիկինը, ամենուս վրայ թուլութիւն մը կայ, սրտի նեղութիւն մը, չելար սա պատշգամը նստելու որ սիրտ բացուէր քիչ մը աղա։

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՐԱՆԻՑ

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՆԴԵՍԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ

ՎԱՀԱՆ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ՊԱՊԱԶՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂԱՓԱՐ ԵՎ ՀԱՆԴԵՍ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՐԱՆԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՀԻՔԱՐԱՆ

ԸՆԴՀ. ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԵՐՈՒ ԱՃԱՊԱՐ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

31 փետրուար 1903

Ռուբլու	100	
% (3½ Français)	100.	
Թղթ. (Tab. Turcs)	370.50	
Ոսկի (R. Turque D.)	30.35	
Նիկոլայեւ (Traassai)	145.	
Կրպակային 0/0/ (Banque Ott.)	604.	
Նիկոլաեւսկի (Lots Turcs)	128.25	

Տնտեսական վիճակը։ — Ընդհանուր ժողով։ — Ընտրութիւն։ — Ընդունելութիւն։ — Ընդհանուր ժողովի որոշումները

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ 250,000,000 ՖՐԱՆԿ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ 1863Ի

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԳՎԱՀԱՏՈՒՂԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ 250,000,000 ՖՐԱՆԿ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ 1863Ի

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԳՎԱՀԱՏՈՒՂԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ 250,000,000 ՖՐԱՆԿ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԱՅԻՆ

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ 1863Ի

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԳՎԱՀԱՏՈՒՂԻ